

COLECȚIA DE ICOANE, CARTE VECHE, VASE CULT ȘI VEȘMINTE

AȘEZĂMÂNTUL DE ARTĂ ȘI CULTURĂ RELIGIOASĂ

MAIA – CATARGIU

<https://biblioteca-digitala.ro>

SCURTE CONSIDERAȚIUNI LA ÎNAUGURAREA UNUI NOU LOCAȘ DE CULTURĂ

Așezământul Cultural-Religios de la Maia-Catargiu este primul și până în prezent singurul muzeu de acest gen din județul Ialomița. Deși meleagurile ialomițene au fost intens locuite din cele mai vechi timpuri, lucru demonstrat din plin de cercetările de specialitate, totuși până azi nu s-au făcut cercetări de detaliu privind fenomenul religios al acestei regiuni. La această carență se adaugă și vicisitudinile istorice suferite de instituția bisericească din acest spațiu. O parte din mănăstiri au fost închise în momentul când s-au dovedit mari proprietare de pământ, iar altele din motive politice. Închiderea acestor focare de cultură religioasă a fost urmată de refuzul de a construi noi biserici. Mare parte din bisericile aflate azi în uz sunt monumente istorice din sec. XVIII-XIX.

În aceste condiții, Așezământul de cultură religioasă de la Maia, dovedește a avea o dublă motivație. Pe de o parte de valorificare a unei părți din patrimoniul istoric-religios, iar pe de altă parte de ilustrare prin Maia a satului din Bărăgan.

Dorința noastră de viitor este ca acest așezământ de cultură religioasă să nu rămână singular în peisajul nostru cultural ci el să reprezinte o modalitate de valorificare și conservare a patrimoniului cultural-religios de care dispune până în prezent acest județ.

Maia constituie astfel un exemplu de sat ialomițean aflat pe moșia unor mari boieri munteni. Așa cum arată documentele, pe Ialomița, în Bărăgan până în regiunile de baltă ale Ialomiței, își aveau moșiile, „vechi ocine de dedină și ohabă“, mari boieri dregători la Curtea Domnească. Din aceste ramuri s-au desprins Catargii, Cantacuzinii, Goleștii, Marghiloman și alții, boieri ce au ridicat frumoase biserici, palate, conace pe domeniile lor de la Maia, Jegălia, Broșteni ș.a.

Barbu Catargiu (1807-1862) a fost primul ministru al României unite în 1861. Descendent al unei vechi familii muntene, ai căror membrii au ocupat permanent dregătoria la Curte, a moștenit Maia de la Pană Filipescu.

Aici și-a petrecut copilăria și dorința lui, respectată de urmași a fost de a petrece somnul de veci în biserica familiei Catargiu de la Maia. Dorința lui testamentară a fost de a lăsa Maia fiicei sale Marița, dar numai în cazul în care s-ar căsători cu un român. În caz contrar pe moșia de la Maia se înființa un pension pentru fetele sărace din Țara Românească. Cum Marița Catargi s-a

căsătorit cu Louis Berclard, consulul Franței la București, francez care însă s-a dovedit un bun român susținând cauza unionistă a românilor în forurile internaționale. La insistențele nepotului său, Leon Berclard, pe moșia de la Maia se va înființa pensionul de fete, instituție ce va dăinui până după primul război mondial.

Acest așezământ muzeal, posedă o colecție de o mare valoare istorică, religioasă și artistică. Inițiatorul și sufletul acestei instituții a fost preotul Alexandru Marinescu. Mare parte din colecție este rodul strădaniilor domniei-sale, care a reușit să adune de la săteni, persoane particulare din diferite localități, o serie de piese de mare valoare. O contribuție importantă a adus și fratele domniei-sale, preotul Ion Marinescu de la Biserica Precupeții-Vechi din București. Acestora s-au adăugat și o parte din obiectele donate de familia Catargiu bisericii din Maia.

Această inițiativă particulară a fost susținută de Muzeul Județean Ialomița cu sprijinul financiar acordat de Consiliul Județean Ialomița.

ICOANELE

Printre cele mai semnificative piese ale colecției se remarcă seria de icoane. Adevărată biblie în imagini a creștinului, icoana a constituit întotdeauna o temă de meditație o imagine ce a ținut vie credința majorității creștinilor neștiutori de carte.

Într-un număr de aproximativ o sută de icoane întâlnim cele mai diverse tehnici de realizări iconografice: pictură pe lemn, metal, sticlă, goblen, ferecături de metal nobil, medalionul în diferite combinații, cromolitografia.

De asemenea aflăm cele mai diferite tipuri canonice de icoane: împărătești, de praznic, de casă.

Deși cele mai vechi sunt icoanele din sec. XVIII, totuși câteva exemplare par să fie mult mai vechi. Cercetări

viitoare vor hotărî dacă opiniile noastre sunt întemeiate.

Un alt merit al colecției este acela de a grupa icoane nu numai din Muntenia ci și din Moldova și Basarabia, icoane ce au fost recuperate în timpul războiului de la refugiați.

O semnificație aparte o au și în privința stilului deși majoritatea poartă pecetea bizantină, totuși la unele exemplare din sec. XIX se observă și noul stil tătarăscian. Câteva însă poartă amprenta picturii țărănești tradiționale.

Temele iconografice sunt din cele mai diverse: sfinți, mucenici, scene biblice. Cele mai numeroase rămân cele reprezentând tema Înălțării și a Maicii Dmnlui, acestea fiind și cele două hramuri ale bisericii din Maia.

Sf. M. Haralambie și Sf. M. Mihail,

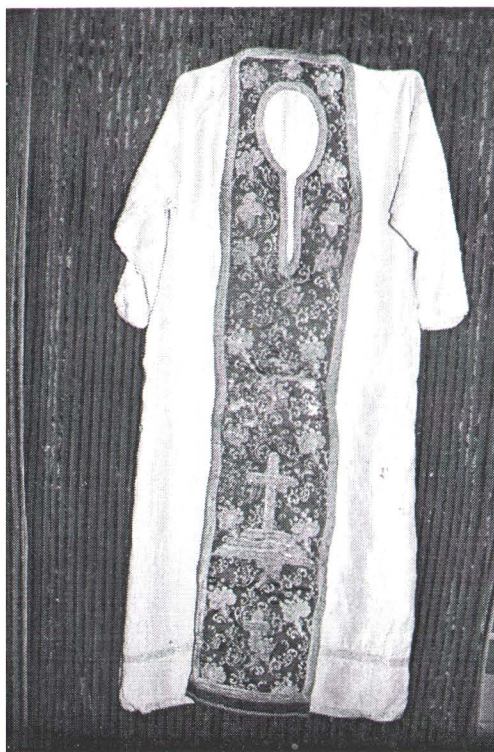
se. XVII?-XVIII, Icoană dublă pe cealaltă față cu alți doi sfinți din care unul Chiril. Ferecătură de argint aplicată mai târziu, moment în care icoana a fost revopsită, păstrându-se numai o față. Pictură pe lemn, dim. 15 x 11,5 cm.

Sf. Pantelimon și Artemis

sec. XVII?-XVIII, pictură pe lemn, revopsită ulterior, donată de Ana Eftimiu ferecătură din sec. XIX, pictură deteriorată, capetele răzuite.

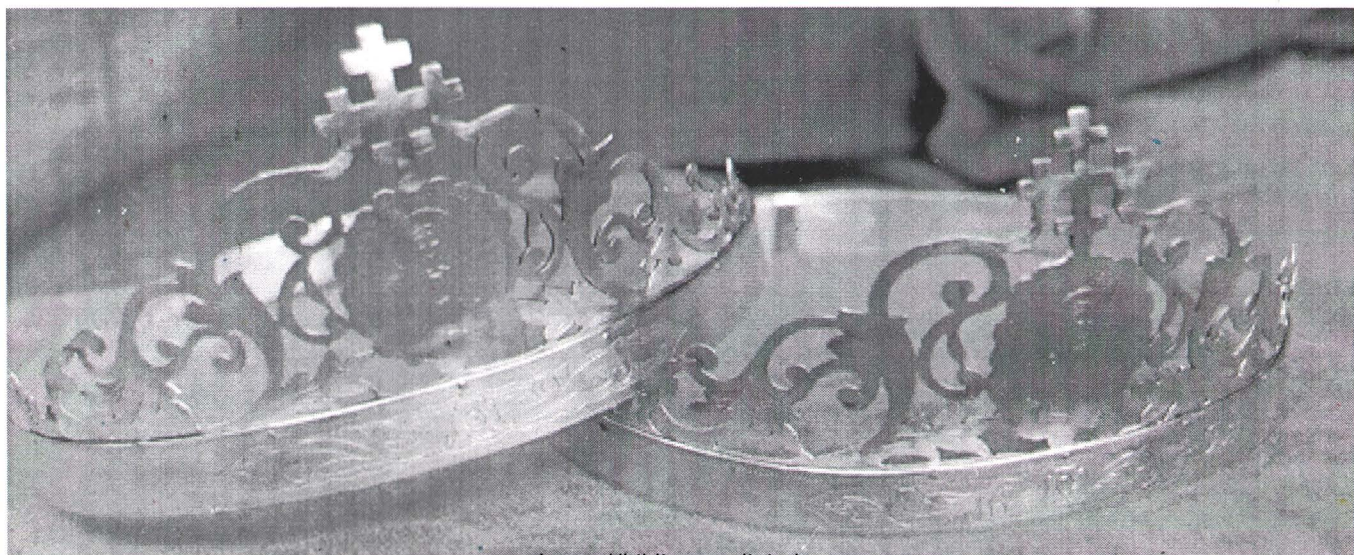
Epitrahir, sec. XIX, țesătură tip brocard, fir auriu pe suport mercerizat, marginile brodate cu lazardă pe suport bbc, decor cu fir metalic aurit. Dublură alcătuită din întăritură tip canafas și țesătură mătase culoare roșie. Decor: buchete de flori aurii, marcând marginile unui triunghi pe fond volute. Bordură cu viță de vie cu struguri.

Stihar, sec. XX, țesătură tip saten. Bordură cu decor viță de vie cu struguri.

Sf. Potir. Poartă inscripția „Katinka Barbu Katargi 8 iunie 1862. Suport cu decor floral de crini și volute. Picioar decorat cu trandafiri. Argint. Turnare, dm. 16 cm. dm. pahar = 10 cm. h. = 27 cm.

Cununii. Pe bordură inscripția: „Făcute prin străduința preot Ion I. Sachelarie și a d-lui I. Vasilescu, epitrop, 1892, oct. 25.” Decor în volute cu medalion central: 1. Isus Hristos binecuvântând. 2. Sf. Fecioară. Argint. Batere.

CĂRȚILE

„Căci tâlcuim Scripturile nu numai ca să le învățați ci ca să vă îndreptați năravurile. Și de nu se va face aceasta de prisos citim, de prisos tâlcuim“.

(Sf. Ioan Gură de Aur)

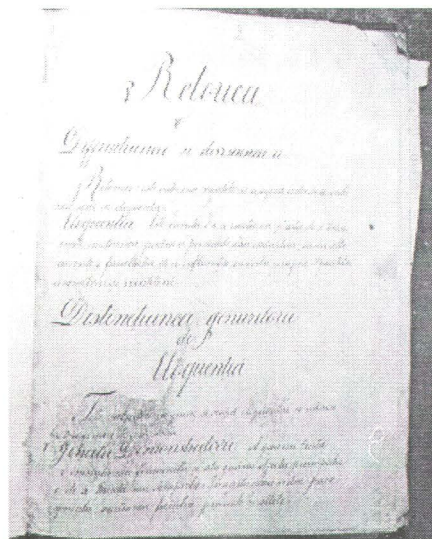
Cunoscând această valență formativă a cărții, preotul paroh Alexandru Marinescu a strâns de-a lungul vieții, o frumoasă colecție de carte veche și ediții noi, colecție ce formează baza seriei de carte religioasă, carte veche și ediții rare a Muzeului de la Maia. Acesteia i s-au adăugat o parte din cărțile de cult cu valoare istorică ale vechii biserici din Maia, precum și o importantă donație din partea preotului Ion Marinescu.

Deși majoritatea exemplarelor sunt tipărite în secolul XIX, în colecție se află și o Hristoitia (Bunul moral al creștinilor) cu an de apariție 1799.

O carte dragă celor din Maia este Corpusul de manuscrise a preotului Chiriac Georgescu. Datat în 1875, Corpusul reunește într-o caligrafie de excepție, studii de retorică, geometrie, fizică, teologie, etc., ilustrând înaltele preocupări ale unui preot de țară din secolul trecut.

Evangelhie, București, Tipografia „Cărților Bisericești” 1895, donație Maria Berclard, n. Catargiu

Manuscrisul preotului Ch. Georgescu din Maia - 1875

Aghiazmatar, Tipografia Națională Iosif Romanos, 1858, chirilică

Sf. Disc, sec. XIX-XX. Pe disc apar pe vertical Sf. Treime și orizontal doi îngeri adorând Pruncul Divin. Pe bordură inscripția: „Iată Mielul lui Dumnezeu ce ridică păcatele lumii”. Decor floral pe piciorul discului. Argint. Batere, diam. = 19 cm.

Candelă, sec. XIX, Bordură sup. decorată cu volute. Corp împărțit în șase registre transversale cu reprezentarea celor doisprezece apostoli, Argint. Batere și traforaj. Dm. = 17 cm, h = 27 cm.

Muzeograf: Emilia CORBU

Machetă artistică și tehnoredactare computerizată: Ștefan Laurențiu.

Realizat la S.C. TIPOGRAFIA S.A. Slobozia.